

Ранко МЛАДЕНОСКИ

КОРЕНИТЕ И МЕЃИТЕ НА ПОСТОЕЊЕТО

Перица Сарџоски, Цветниот пат, Современост, Скопје, 2007

Со книгата „Цветниот Пат“ Перица Сарџоски нуди, кажано со терминологијата на актуелната таканаречена глобализација, еден мултидисциплинарен проект во чии рамки се оперира со трите основни човекови духовни дејности - уметноста, науката и мистиката. И тука нема приоритет ниту за една од нив, зашто секоја си го носи своето посебно значење за себе и во себе. Меѓутоа, во книгата не се поставуваат ниту некакви строги граници помеѓу овие „три грации“ родени од човековиот слободен и отворен дух, бидејќи патеката по која Сарџоски чекори многу често поминува низ оној флуид меѓу уметноста и науката, но и меѓу науката и мистиката. Тоа е така затоа што авторот на оваа книга смело и без никаков зазор тргнал во онаа бодлеровска (ако сакате уметничка, или воопшто човечка) потрага по „непознатото ново“, по тајните на настанувањето и на опстанувањето на човекот, на Земјата, на универзумот. Колку и да е лична, локална или национална, таа потрага, сепак, е и општа, заедничка, универзална, зашто Сарџоски се потпира врз мноштво проучувања, сознанија и откритија до кои дошла традицијата, човековата научна мисла, но и човековата уметничка или мистична интуиција, од дамнешните

векови па сè до денес. Резултатите од таа потрага, распослани низ повеќе посебни текстови, понекогаш се фасцинантни, фрапирачки, понекогаш изгледаат „фантастично, смешно и лудо“, понекаде се и премногу лични, индивидуални, но најчесто тие се привлечни и иритирачки - поттикнуваат на размисла, на мисла, на замислување над суштинските прашања од типот: од каде сме дошле и каде чекориме и, на крајот на краиштата, кои сме ние, што сме, и што ни се случува.

Книгата се отвора пред нас со еден патопис за Македонија со наслов „Цветниот Пат - дневникот на двајца талкачи“. Тоа е патопис за Македонија таква каква што е денес, но и за Македонија онаква каква што била во минатото, за земјата наша низ милениумите нејзини па сè до современоста. Станува збор, имено, за една симбиоза меѓу минатото и сегашноста преку која Сарџоски ја раскажува, како што самиот вели, приказната за древната земја Македонија. Двајцата талкачи патот ги носи некаде од западна Македонија, па преку нејзиниот север до истокот и југот. Односно, двете сродни души талкаат од Тетово преку Скопје до Куманово, Кокино, Кратово, Пробиштип, Лесново, Берово, Струмица, Вељуса. На тој пат се

открива денешната панорама на Македонија, но се отвораат и старите историски дефтери за нејзиното минато, за нејзината древност, а сето тоа приготвено преку четирите основни елементи - вода, оган, воздух, земја - кон кои се приопштува и петтиот суштински елемент - љубовта, односно *исихијајџа* што значи љубов Божја. Од тие елементи се раѓа сè и преку тие елементи сè што постои живее и опстојува. Така и Македонија - нејзината сегашност и нејзиното минато. Кон реалистичните елементи (описот на местата, манастирите, градовите, локалитетите) се приопштува фантастичното, мистичното, со чија помош авторот нè враќа назад во времето па во овој патопис ќе ги сретнеме и древните мерачи на времето од Кокино, и Александар Македонски, и Аристотел, и Константин Филозоф со братот негов Методиј, и богомилите, и Самуил и многу други личности чии дела ја исполнувале историјата на Македонија. Сарџоски овде применува една интересна постапка на градење на патописот - реалистичното се надградува со фантастичното, имажинативното, преку сонот. И тоа со едно јасно разграничување - на реалистичното му припаѓа денот, на фантастичното му припаѓа ноќта. Преку сонот се навлегува во историското, во мистичното, во небесното. Така и се јавува, на пример, оној сон за Константин Филозоф и за создавањето на азбуката, за раѓањето на Словоето, што од своја страна се поткрепува со историски факти преземени од познатото Житие на Константин Филозоф. Низ овој патопис, всушност, авторот создава една нова, поинаква слика за

Македонија или, пак, слика за Македонија видена низ една друга перспектива.

Приказната за Македонија продолжува и со вториот текст сместен меѓу кориците на книгава. Самиот негов наслов „Четиво за богомилите“ јасно покажува дека Сарџоски повторно се навраќа на историјата на Македонија, на еден нејзин мистичен фрагмент. Тоа е историјатот за богомилството коешто како дуалистичко учење и движење се појавило на нашиве македонски простори некаде во XI век, а потоа се проширило и на други делови од Балканскиот Полуостров и во Европа. Ја читаме овде приказната за учителот на Исус, аскетот Мани кој подоцна ќе стане и негов следбеник, за неговото засолнување во Ерменија и за ерменската догма, но читаме и за симболот на богомилите - Цветот над сите цветови и за влијанието на богомилството врз европскиот тек на историјата.

Во сферата на мистиката остануваме и во следниот текст со наслов „Смарагдната табличка на Хермес“, напишана најверојатно во древниот Египет, во која се говори за космогенезата, односно за настанокот на светот. Авторот овде го појаснува појавувањето на оваа табличка, а потоа дава неколку нејзини варијанти (или верзии) кои имаат голема сличност. Тука се преводот од Џабир ибн Хаијан, потоа друга арапска верзија, латинскиот текст, верзијата на Мадам Блавацки и една кинеска верзија. Сите тие текстови се идентични меѓу себе и ја содржат истата порака за настанокот на светот.

Сарџоски вака го појаснува тоа: „Татко ни е Сонцето, и без неговата енергија ова тло би било мртво, а мајка Месечината затоа што ја движи водата во нас, а со тоа и нашите емоции кои се патишта на свесноста низ овој свет. Ветрот нè чува во утроба, и ние како неродени деца пиеме од неговиот здив и живееме. Земјата нè дои и храни со богатствата неброени, а ние сме ставени во улога на креатори заедно со Апсолутот“. И сета таа содржина на смарагдната табличка потоа се поврзува со пораката од учењето на Исус Христос.

Двата следни текста што авторот ги нуди со наслов „Четиво за симболите“ и „Четиво за кристалите“, меѓу другото, содржат и практични упатства за примената на симболите, особено на цветот, но и за примената на кристалите. Цветот, како што појаснува Сарџоски, е енергетски систем кој се состои од повеќе симболи и кој има функција да магнетизира и да трансформира енергетски вибрации во две насоки - примање и испраќање. Тој процес на трансформација на енергетските текови се одвива по волја на Апсолутот, но и со слободната волја на човекот низ кого и во кого се одвиваат тие енергетски преобразби. За да ја покаже суштината на функционалноста и на применливоста на кристалите, авторот на книгава потсетува дека „сè е кристално на оваа планета“, но и дека „дури и човечкото тело е во суштина кристално“, односно дека водата е најзастапениот елемент во човечкото тело и дека таа е форма

на течен кристал. Потоа следуваат практичните упатства за правилното користење на кристалите.

„Живата историја на Космосот“ претставува текст што е преземен и адаптиран од Интернет и којшто би можеле да го детерминираме како космогониски мит или космогониска легенда или, пак, како „научно-фантастична“ приказна за древната историја на Земјата, но и на универзумот воопшто. Овде се среќаваме со чудесниот свет на Атлантида, со митовите за подземните цивилизации, за настанувањето на универзумот, за архидемоните, за борбата меѓу силите на темнината и силите на светлината, но и со футуристички елементи за случувањата во иднината.

Мошне интересно и провокативно е „Четивото за Дрвото на животот“. Во овој текст, Перица Сарџоски врши еден приказ за значењето на симболот наречен Дрво на животот, но уште поинтересни се сознанијата што авторот ни ги нуди за присуството на овој симбол на македонска почва. Дрвото на животот е симбол којшто го означува прапочетокот, настанувањето на животот, односно тоа е симболичен приказ на космогенезата. Проучувајќи го присуството на овој симбол во разните стари цивилизации и во разните култури, авторот доаѓа и до сознанија за Цветот на животот којшто е симбол за основата на материјалниот универзум. Но, сознанијата не завршуваат тука. Натаму се откриваат нови симболи за животот по што се добива една нишка која ја дава симболиката на сè што

постои во светот: Плод на животот - Цвет на животот - Семе на животот - Дрво на животот. Сите тие сознанија Сарџоски ги добива со проучувањето на алхемијата и кабализмот, но и од интернет-страницата на Друнвало Мелкизедек. И сето тоа би останало во рамките на проучувањето на туѓите древни цивилизации, доколку љубопитството на Сарџоски не се свртело кон нашето македонско наследство, кон нашето древно богатство. Аналогиите што тој ги дава во врска со овие симболи пронајдени на нашето тло се навистина зашеметувачки.

Аналогијата со Дрвото на животот Сарџоски ја наоѓа во неодамна откриениот локалитет Кокино, односно во тамошната древна опсерваторија. За да биде поилустративен, авторот ни нуди споредбени цртежи од Дрвото на животот и од шематскиот приказ на Кокино. Исто така, зачудувачка е сличноста на еден цртеж од пештерите на африканското племе Догон со некои македонски гравирани. Имено, Догонците имале свој мит за генезата прикажан преку еден цртеж на кој е претставен таканаречениот Номо кој, според верувањето на ова племе, ја донел цивилизацијата на Земјата. Тој догонски цртеж на Номо е идентичен, на пример, со еден гравир од селото Војник, а сите тие наликуваат на Дрвото на животот каков што е и гравирот од писмото на еден селанец од Ранковце што го пронашол на некоја карпа. Впрочем, уште на почетокот од овој текст ќе се сретнеме со суштинската информација што ни ја нуди Сарџоски: „Денес веќе, откако

посетив уште некои интересни локалитети низ земјава и се уверив лично, можам со сигурност да кажам дека Дрвото на животот воопшто не било туѓо за древните жители на Македонија. Тие толку многу го користеле што го испишувале на карпите, го везеле на ткаенините, правеле накит во таа форма, така што Дрвото го има во разни форми, присутно во многу етапи од развојот на македонското културно наследство“. Натому следуваат елаборациите за значењето и примената на Дрвото на животот во разни древни цивилизации, за неговата мистичност, но и за неговата универзалност како симбол.

Авторот на оваа книга, Перица Сарџоски, се осврнува и на квантната физика во текстот „Четиво за квантната физика“. Овде е направен еден осврт за начинот на којшто функционира нашиот мозок, односно за неговата „хемија“, а Сарџоски се осврнува и на телепатијата како еден од феномените на парапсихолошкото или, пак, како дел од мистиката на човековиот живот.

Со мистериозните Маи се занимава следниот текст во оваа книга на Сарџоски кој носи наслов „Четиво за календарот на Маите“. Станува збор, имено, за материјал преземен од едно предавање на проф. Јан Ксел Лунголд за календарот на Маите на еден канадски универзитет во 2003 година. Авторот потсетува, за почеток, на Грегоријанскиот календар за кој ќе констатира дека „денес веќе сите бизнис-трансакции се одвиваат

според овој календар“. Но, за разлика од другите календари, календарот на Маите не е директно поврзан со времето, туку тој е поврзан, пред сè, со свеста. Понатаму се даваат податоците за трите календари на Маите, а особено интересно е тоа што Маите применувале комбинирање на два од овие три свои календари. Но, клучот за откривањето на мистеријата поврзана со календарот на Маите лежи во една пронајдена плоча во Јукатан кон средината на XX век. Таа плоча е испишана на јазикот на Маите и со помош на тој текст се определени периодите од календарот на Маите. Фасцинира овде податокот кој вели дека на таа плоча се зборува за временски период, според „нашето време“, пред 16,4 милијарди години. Тоа значи дека Маите ја знаеле мистеријата на настанувањето на универзумот, а тоа е нешто што денешната наука одвај успеа да го докаже со својата развиена технологија. Имено, астрологијата и астрофизиката веќе утврдиле дека универзумот настанал пред околу 15 милијарди години со таканаречената голема експлозија. Сепак, Маите се попрецизни и зборуваат за точно детерминирање на овој настан пред 16,4 милијарди години. Во натамошните елаборации во текстот се појаснуваат временските циклуси што постоеле кај Маите, а сето тоа е поврзано и со развојот на животот на Земјата. Тоа, пак, од своја страна значи дека Маите преку својот календар можеле да ги претпоставуваат настаните, односно „намерите“ како што се нарекува тоа во нивниот календар. Со овој преземен текст, Сарџоски нуди безброј интересни податоци за

читателот и колку и да наликува тоа на „научна фантастика“, сепак има бројни совпаѓања меѓу науката и мистичниот календар на Маите што секако предизвикува внимание и го поттикнува нашето љубопитство.

И следниот текст од оваа книга со наслов „Четиво за Светлосните војни“ започнува со еден фрагмент од текст преземен од Интернет во кој се зборува за тоа што претставува поимот „светлосни војни“. Имено, „во најшироко значење на зборот, *Свeйлосни војни* се сите оние кои вистински и длабоко во срцето се посветени да им помогнат на другите да се разбудат за Љубовта. Љубовта може да го направи животот *иосвейол*. Луѓето како нас леат светлина на темните ситуации во животот преку Љубовта. Нашите срца се отворени за Љубовта. Само тогаш можеме да оствариме вистинска конекција со нашите *Сродни души*, што за возврат ни носи уште повеќе Љубов во животот...“. Овој преземен текст е само почетен импулс за Сарџоски кој натаму во продолжение зборува за т.н. Нова Ера, за човековата мисла и нејзината поврзаност со космосот, за потребата од позитивно размислување и од позитивни вибрации, за Божјата женска енергија која минува низ нас итн., со заклучокот: „Ако ова е мигот кога древните народи треба да го дадат својот придонес за Новата Ера, а бидејќи нема подревен народ од овој чија крв ми боботи во вените, тогаш Цветниот Пат нека биде наш скроман придонес кон љубовта за Гаја“.

Последниот текст сместен меѓу кориците на оваа книга, насловен како „Четиво за Цветниот Пат“, претставува еден вид резиме за содржината на овој труд од Сарџоски, но и појаснување за чудните и чудесните околности кои довеле до појавата на текстовите од книгава. Со оглед на фактот дека сиот дискурс во оваа книга, независно од различните теми во посебните текстови, се однесува на заедничкото кај човекот, на општото, на универзалното, Сарџоски во кратки црти го разгледува појавувањето и развојот на она што денес се нарекува глобализација. Се разбира дека таа идеја не им била својствена на древните цивилизации, но за прв пат нешто што наликува на таа денешна глобализација ќе се појави со Александар Македонски и неговата идеја за интерактивност меѓу разните и различните култури. Тоа ќе продолжи, вели Сарџоски, со појавата на христијанството, односно со појавата на Исус Христос, но секогаш кај човекот ќе постои стравот кој малку по малку ќе го оттргнува од реализацијата на таа благородна идеја. Заедничката традиција, заедничките нешта од минатото, па нека бидат тоа и заеднички симболи со универзално значење, е она што ги зближува различните древни цивилизации и различните денешни култури. Сарџоски појаснува во овој дел како се јавила идејата за „Цветниот Пат“ и како се пополнувал тој мозаик камче по камче преку книги и сознанија кои на чудесен начин се појавувале во вистинското време. Сарџоски верува дека нема ништо

случајно во тоа, туку дека едноставно требало да се појави („ојави“, како што вели тој), да се изоди и да се овековечи во книга „Цветниот Пат“.

Невозможно е, се разбира, во еден краток осврт кон книгата да се назначат и да се регистрираат сите нејзини елементи. Но, и од едно вакво бегло претставување на нејзината содржина, станува јасно дека Перица Сарџоски преку страниците на неговата книга со наслов „Цветниот Пат“ трага по древните тајни на постоењето, по затемнетите ходници на човечката историја, по зрак светлина од древните времиња кој ќе носи некаков знак, некаков збор, некакво слово, кој ќе открие барем една мала искомска тајна. Во таа потрага на Сарџоски по корените на постоењето, по смислата на постоењето, по идентитетот на човекот, едноставно, не се поставуваат граници - уметничкото (патописот) го надополнува научното; научното го надополнува мистичното; мистичното ќе поткрадне нешто од уметничкото; научното ќе се затскрие зад мистичното.

„Цветниот Пат“ од Перица Сарџоски е книга која постојано го држи читателот на меѓата од јавето и сонот, на границата помеѓу познатото и мистичното, меѓу научното и фантастичното. Тоа е книга во која Сарџоски не ги прифаќа излитените фрази кои велат дека реалноста завршува тука, а фантастиката почнува од таму; или, пак, ова е наука, а она е научна фантастика, алхемија.

Ова е книга која се обидува да го најде флуидот меѓу тие поларитети и да го открие нивниот заеднички именител. Ова е книга која ја бара суштината на постоењето. Не е суштината во тоа дали ја нашла! Суштината се состои во тоа дека во таа потрага оваа книга не

подучува оти тајните се откриваат пред оние што ја носат во себе позитивната енергија, што ја негуваат љубовта, што ја бараат светлината. Тоа е, бездруго, и една човечка порака која се пренесува уште од најдревната древност.